

SYNSPUNKT

Går Høie over bekken etter vann?



I den senere tid har flere medieoppslag kritisert nedbyggingen av døgnplasser i psykiatrien. Til dette har helseministeren (Bent Høie) svart at dette er en ønsket utvikling og at personen skal få hjelp der han bor. ARKIVFOTO: NTB SCANPIX

Hjelpen er ofte nærmere når nøden er størst. I arbeidet for å ansette flere psykologer i kommunene er det en faggruppe som blir glemt. Et stort antall psykisk helsearbeidere er utdannet for å fylle intensjonene i nasjonale reformer.

Helseminister Bent Høie viser interesse for det psykisk helsefeltet. Det er prisverdig. Mange mennesker med psykiske lidelser og rusproblemer lever nå størstedelen av sine liv ute i kommunene. Dette er i tråd med føringene i *Opptappingsplanene for psykisk helse- og rusfeltet*, som understreker at det er på tide at mennesker som tidligere har vært stigmatisert, skal integreres i samfunnet som likeverdige borgere.

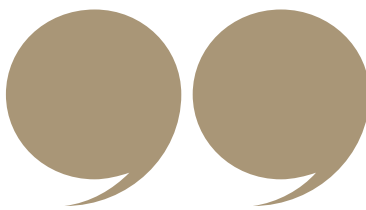
Men mye kan tyde på at disse ideene ikke har slått til, og at institusjonsnissen har flyttet med på lasset. Mange mennesker med omfattende vansker lever fortsatt utenfor samfunnet selv om de bor i samfunnet. For eksempel har det vært mye protester når omsorgsboliger skal bygges. Folk ønsker ikke denne gruppen som naboer og integrering vanskeligjøres. Samtidig vet vi at mange mennesker vil streve med livene sine en eller annen gang, ikke bare de som bor i omsorgsboliger. Vi vet også at lavterskeltilbud som dagsentra og andre tilpassede aktivitetstilbud blir truet med nedleggelse på grunn av en slunken kommuneøkonomi.

Hva gjør vi så? I den senere tid har flere medieoppslag kritisert nedbyggingen av døgnplasser i psykiatrien. Til dette har helseministeren svart at dette er en ønsket utvikling og at personen skal få hjelp der han bor.

Hans løsning på dette er å øremerke midler til å ansette psykologer i kommunene. Dette er vel og bra. Mange mennesker vil ha nytte av terapeutiske tilbud på lavterskelnivå.

På samme tid ser vi at terapibegrepet er snevert og at det som ikke nødvendigvis blir beskrevet som terapi, kan hjelpe svært mange mennesker. Viktige ingredienser i alle menneskers liv er å ha tak over hodet, penger nok til mat og klær, andre mennesker å være sammen med og arbeid eller andre meningsfulle aktiviteter. Et eksempel på dette er en studie fra Sverige som viser at mennesker med psykiske problemer har fått bedre helse og livskvalitet etter at de fikk tildelt 500 kroner mer i måneden som kunne brukes til det de ønsket.

Når vi leser hvordan psykologer selv beskriver sitt arbeid på kommunalt nivå ser vi at de også er opptatt av å integrere det sosiale perspektivet. Samtidig undrer vi oss over at helseministeren tilsynelatent-



Psykologer innehar en viktig kompetanse som mange har nytte av.

de har glemt en stor gruppe som hvert år utdannes ved våre høyskoler og universiteter.

Hvert år uteksamineres et høyt antall spesialister i psykisk helsearbeid. Noen har videreutdanning og noen har master i dette fagområdet. Denne gruppen tilfredsstiller *Opptappingsplanenes* vektlegging av tverrfaglighet og samtidig lærer disse studentene nettopp hvordan praktisk hjelp i hverdagen kan gjøre vel så god nytte som for eksempel samtaleterapi eller medisiner.

Psykologer innehar en viktig kompetanse som mange har nytte av. Men folk er forskjellige, og derfor er det svært viktig at kom-

petansen til de som skal hjelpe kan vise til en bredde i kunnskapstilfanget.

Også ifølge *Opptappingsplanene* og andre politiske dokumenter, har det vært etterlyst breddekompetanse, samtidig som denne bredden sjeldent reflekteres i uttalelser fra helseministeren, departement og direktorat. Et eksempel er departementets mål med å styrke psykologkompetansen i kommunene. Her er ikke psykisk helsearbeidere nevnt blant psykologenes samarbeidspartnere.

Hva sier brukerne selv om hva som hjelper? Først og fremst er det viktig å understreke at i mange tilfeller er de svært godt i stand til å hjelpe hverandre. Derfor blir det viktig at brukerstyrte lavterskeltilbud får bestå og at flere kommer til. Da dette ikke er lovpålagte tjenester er disse svært utsatt, særlig i kommuner med svak økonomi. Videre sier de at aktiviteter på dagsentrene har vel så stor bedringseffekt som tradisjonell terapi.

Når mange brukere også understreker at det å ha tak over hodet og penger til den daglige husholdningen er terapi i seg selv, blir det viktig at fagfolkene som skal hjelpe har er fokus på dette. Det store antall psykisk helsear-

beidere som er og kommer til å bli utdannet, er en gruppe som har mye kunnskap om dette. Denne faggruppen må derfor helseministeren ikke glemme.

Gruppen psykisk helsearbeidere har en styrke i at de representerer ulike helsefaglige-, sosialfaglige- og pedagogiske grunnutdanninger og dermed dekker de et etterlyst tverrfaglig perspektiv. Når de i tillegg har utdanning på høyere nivå som gjør dem svært godt egnet til blant annet å arbeide ute i kommunene, bør helseministeren legge seg denne gruppen på minnet i sine videre planer om å bedre tjenesten til mennesker som strever med psykiske problemer og/eller rusproblematikk. Det kan også være viktig å minne ham på at de som har master i psykisk helsearbeid også er godt kvalifiserte til fagutviklingsstillinger i kommunene, samt å gjennomføre evalueringsarbeid.

ANNE BRITA THORØD

Førstelektor Institutt for psykososial helse, UiA

INGER BEATE LARSEN,

Institutt for psykososial helse, UiA